ОСТРІВ КРК

[1] (*епілог*). Дівчинко моя, прощавай. Дивними були наші дні. І короткими. Хай простить нам Бог, що ми зазнали так мало щастя разом. Я буду думати про тебе ще.

[2] (*жовтень*). Хрущ був за сценою, коли почався весь той джаз. На сцені знаходились Патріарх, Прокуратор і хор, самовіддано імітуючи серце, а за сценою Хрущ чекав повені. Він знав напевно, що театр має бути затоплений, але не вмів відчути того достовірно. Спочатку йому ввижалися полчища білих мишей, що оминали й омивали його, подібно до хвиль, та це було надто просто, підозріло просто, і згодом йому цілком закономірно й логічно привидівся пухнастий білий кіт, такий нібито звичайний домашній кіт: він так нормально-правильно вписувався в інтер'єр і так звичайно, по-домашньому виглядав в інтер'єрі, одне тільки було негаразд із тим котом — його було надто, надмірно багато, він заповнював собою дедалі більше простору, — і Хрущ відчував, як йому починає бракувати місця, як уже нікуди й податися, ніде й повернутися, як дедалі важче дихати, бо повітря теж робиться білим і пухнастим, і білими та пухнастими робляться його, Хрущеві, ніздрі, вуха, лапи та хвіст.

Шукаючи тебе, я перебирався все вище й вище, з лоджій на другий і третій ярус балконів, і, зрештою, опинився на самій горі, на хорах, де у випарах гігантської зали вмлівали хлопчики, чиїми голосами починалась і закінчувалась вистава. Я перебирався через бильця та спинки стільців, і, коли мені здалося, що я помітив тебе на протилежному боці, закутану у важкі портьєри вхідних дверей, ремінь зсунувся мені з плеча і сумка торохнула

об підлогу всіма своїми пляшками, я полетів додолу слідом за нею, виставляючи наперед руки та краючи собі пальці й долоні гострими уламками скла. Зала вибухнула реготом на звук розбитого посуду, сприйнявши його за черговий спецефект, що на них так багата була й котрими так славилася сьогоднішня вистава. Витираючи руки об червоні завіси й залишаючи по собі криваво-винні сліди, я дістався коридору й побіг, ковзаючи мокрими підошвами по гладеньких плитах.

До сьогодні не знаю, чи добрим знаком був той хрестик, що я знайшов його тоді на підлозі, — звичайний дешевенький католицький хрестик, тепер такі носять і в вухах — він міг бути там тільки спеціально для мене, і я чомусь страшенно зрадів йому, підняв і побіг далі, стискаючи в закривавленій долоні.

Відчинивши двері, за котрими повинна була чекати ти, я знов опинився в задушливій атмосфері Прокураторового дійства. Було темно, і тільки знизу — зі сцени чи з залу — піднімався променистий пил. Світло, саме світло перебувало глибоко внизу, а до нас долинали лише примарні тіні, світляні привиди, дурепи осяйні. Ти стояла, спираючись на поручні, перехилившись і вдивляючись у море голів. Ясне твоє волосся закривало обличчя, і я бачив лише обриси рідного тіла й, підійшовши ззаду, поклав руки тобі на стан, потім підняв їх вище в намаганні торкнутися персів, твоїх розкішних, бажаних, завжди бажаних персів, що так солодко-моторошно напинали сукенку, але руки мої злапали порожнечу, тонке полотно приховувало старечі драглі, а за завісою білого волосся виявилася страхітлива паща, густо нафарбована, повна гнилих зубів; вона радісно зареготала, і цей її регіт збігся із реготом публіки: уся зала раптом вибухнула таким несамовитим, таким навіженим сміхом і вереском, що вже ніхто не міг почути ані мого крику, ані того, як за лаштунками, у коридорах, переходах і шахтах ліфтів, у пивницях, трюмах і машинних відділеннях запрацювали невидимі двигуни, як весь театр завібрував, затрясся всіма своїми колонами й сотнями натягнутих канатів, навантажених валів, важелів, муфт, і як ця велетенська пастка почала помалу зачинятися, змінюючи порядок дверей, плутаючи галереї та за-

вішуючи сходи над прірвою. Сміх не вщухав, та навіть його вже легко перекривало могутнє крещендо хору й туті духових. Я більше не міг кричати, бо горло здавив жаль за самим собою, і я лиш схлипував і стогнав, істерично ковтаючи слину та сльози, а жахлива потвора хтиво виціловувала мені руки, злизуючи з них кров і вино, кров і вино.

Аж коли я згадав про хрестик, саме тоді, коли я згадав про хрестик, хоч ніякого хрестика, мабуть, не було вже (я загубив його, випустив зо страху чи відрази), вступив хор хлопчиків, і німа тиша запала в залі: чути було тільки високі дитячі голоси, вони звучали зовсім поруч, я, власне, лежав скрутившись десь у ногах хору, отож чути було тільки високі дитячі голоси, а за тими голосами чутливе вухо могло вирізнити рипіння й шурхіт театральних механізмів; і тут я побачив, як розсувається важка барокова стеля, вона розходилася, мов діафрагма, ховаючи ліпнину й золотих оперних монстрів, а там, у прорізі, котрий дедалі збільшувався, з'являлося морозяне вечірнє небо, ліхтарі, зірки; раптово хмара людських випарів бухнула догори, затуливши на мить усе, вона вилетіла з будинку, наче душа, і щезла у високості, а вже за хвилю, коли стеля зникла цілком, усі змогли бачити прозору львівську ніч і ріденький дрібний сніг, що легко сіявся з темряви.

Свіжістю, чистотою та свіжістю запахло в повітрі, усі заворожено підняли голови, підставляючи очі білому зерну, а я намагався вірити, що з того неба виникне та схилиться наді мною твоє обличчя, і твоє світле волосся закриє від мене світ; я так сильно намагався в це повірити, а коли прокинувся — за сценою захлинався Хрущ.

[3] (*літо*). Чи пам'ятаєш ти, як усе почалося? Чи думала ти про це? Звичайно, зручніше вважати, ніби це трапилося того спекотного дня, коли нас зіштовхнуло докупи двома зустрічними потоками і коли ми несподівано для самих себе обійнялися посеред вулиці. Ми ще не були тоді чоловіком і жінкою, можливо, тому нам так цікаво було годинами сидіти у відкритих літніх кафе, пити охолоджене вино й розмовляти.

Здається, тоді ми розмовляли про музеї.

Це вже потім ми багато подорожували, піддавшись пристрасті, мов течії. Ми переїжджали від міста до міста краденими машинами — у тебе виявився дивний талант визначати придатні для крадіжки авто й заводити їх своїм манікюрним причандаллям. Я погано керую автомобілем, до того ж у мене не було при собі прав, тому ми пересувалися зазвичай уночі. Поцупивши надвечір чергове авто, ми за якихось дві-три години діставалися до найближчого симпатичного нам поселення, ночували з машиною в кущах і на ранок вже були на місці. У нас жодного разу не виникало проблем із поліціянтами.

Мали-сьмо фантастичне літо. Ми рідко коли зупинялися в готелях: нас не любили покоївки, швейцари й офіціанти. У містах і містечках ми відвідували лише базари та лазні. Ми змивали з себе дорожній пил у дивовижних, поїджених грибком і вогкістю покоях, де двері та стіни пообписувані й розмальовані поколіннями відвідувачів. Усе багатство провінційної уяви про екзотичну любов було тут. Велетенські фалоси й бездонні піхви — їх безліч разів замальовували, здирали, та вони з'являлися знову, дбайливо виписані, вишкрябані, випалені невгамовними ентузіастами. Ми змивали з себе дорожній пил, оточені слідами чужої жаги й чужої хіті, і це було добре, бо все було добре того літа.

Ми вештались базарами, порожніми й людними, столичними й периферійними, нікчемними й багатими, ми переходили від ятки до ятки, вибираючи найкоштовніше та найяскравіше або просто милуючись. Ми купували велетенські перці, зелені, червоні та жовті, воскову моркву з іще живими хвостиками, химерні, мов губки, каляфльори[1], довгу та в'юнку шпарагу[2], розсипи рябої редьки, хворобливий, ніжний, м'який салат і помідори — перестиглі, готові будь-якої миті вибухнути або ж бліді, що достигали у вагонах. Ми порпалися в кошиках, ящиках і мішках, вишукуючи незвичайні плоди — несамовито довгі чи сміховинно круглі огірки, гіпертрофовані кабачки, яку-небудь чудернацьку капусту й роздвоєний, мов женьшень, корінь буряка. Ми на-

---

[1] Цвітна капуста. (*Тут і далі прим. ред.*)

[2] Різновид квасолі.

бирали цілі гори кропу й петрушки, ми скуповували селеру, з нас сміявся весь базар, і ми були щасливі, чорт забирай.

Ми не викликали довіри у швейцарів, покоївок та офіціантів, але щастя так перло з нас, що всі звичайні люди прагнули мати з нами справу, щоб хоч якось причаститися. Тому в нас завжди був нічліг. Розбещені увагою та любов'ю, ми вимагали найбільші, найсвітліші кімнати — і діставали їх, ми прицінювалися до хазяйської білизни й завжди мали найкращі, найбіліші простирадла, мережані, з анаграмами та штампами пралень, і якщо одного разу це був звичайний смугастий набитий соломою матрац, то це був найкращий матрац, який тільки вдалося знайти в тій оселі. Нам випозичали справжнісіньке добре начиння, і ти страшенно тішилася всілякому розпарованому горнятку, тьмяній посрібленій ложечці чи надщербленій тарілці. О, як ти розумілася на посуді! Ти вміла поцінувати кожну річ, навіть якщо на ній було виведене чудернацьке слово «общепит». Ти заворожувала своєю обізнаністю хазяїв, і вони, підлещені, витягали з креденсів різні чуда — якісь вилинялі китайські вазочки, старі довоєнні пляшки з рельєфним написом «MLEKO», небачені модерні філіжанки з поріжечком для вусів, скляні складані чайнички, каструльки з ілюстраціями до Льюїса Керрола й величезні мидниці, розписані трояндами.

Ми влаштовували собі розкішні вечері. Ми їли хліб, пили вино та милувалися нашими овочами. Ми поглинали в неймовірній кількості червоний, жовтий і зелений перець, висмажені в сухарях каляфльори та шпарагу, ми до болю в щелепах жували моркву й до гіркоти напихалися салатом, ми жерли редьку, аж німіли язики, ми розбризкували помідоровий сік, і вже незмога було дивитися ні на капусту, ні на огірки, а треба ж було ще спожити цілу гору селери, щоб мати силу кохатись і кохатись, кохатися, люба моя, цілу ніч.

А почалося все з простого запрошення на виставку — дивного, зрештою, і підозрілого запрошення. Я витяг його зі скриньки випадково — бо вже давно не отримую пошти, — і носив десь із тиждень у внутрішній кишені плаща. Ніяк не вдавалося забути про нього — цей зіжмаканий папірець постійно потрапляв на очі: він то виявлявся поміж грошима, то плутався в проїзних